

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 002673 18 Квлз
БањаЛука, 09.02.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Весне Антонић као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина Смиљане Мрша, Едине Чупелић и Мерсиде Бјелобрк, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђеног М.В. због стицаја кривичних дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске и спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. истог Закона, те осуђених З.К. и С.М. због кривичног дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о захтјевима за заштиту законитости браниоца осуђеног М.В., адвоката Р.С. из Д. и браниоца осуђеног З.К., адвоката Ј.Г.Љ. из Д., изјављеним против правоснажне пресуде Округног суда у Добоју број 13 0 К 002673 16 К од 28.3.2017. године, у сједници вијећа одржаној дана 09.02.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјеви за заштиту законитости се одбијају као неосновани.

Образложење

Побијаном пресудом Округног суда у Добоју број 13 0 К 002673 16 К од 28.3.2017. године, а која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске број 13 0 К 002673 17 Кж 4 од 14.09.2017. године оглашени су кривим оптужени М.В. због стицаја кривичних дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 49/03, 108/04, 37/06, 73/10, 1/12 и 37/13; у даљем тексту: КЗ РС) и кривичног дјела спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. истог Закона, те оптужени З.К. и С.М. због кривичног дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. КЗ РС и осуђени на казну затвора, и то оптужени З.К. у трајању од 8 (осам) година, оптужени С.М. на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, те оптужени М.В. на јединствену казну затвора у трајању од 9 (девет) година. У изречене казне затвора, урачунато је вријеме проведено у притвору и то оптуженом М.В. од 29.09.2016. године па надаље, а оптуженом С.М. од 02.02.2014. до 02.04.2014. године. Оптужени су обавезани да солидарно накнаде трошкове кривичног поступка чији ће износ бити утврђен посебним рјешењем, те да на име накнаде штете исплате оштећеној А.о. а.д. Б. износ од 138.064,68 КМ у року од шест мјесеци од правоснажности пресуде, а у истом року су обавезани да на име имовинске користи прибављене кривичним дјелом плате у корист буџета Републике Српске износ од 62.878,70 КМ.

Против цитиране правоснажне пресуде захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено су поднијели бранилац осуђеног М.В., адвокат Р.С. из Д. (означивши да Захтјевом побија цитирану пресуду Врховног суда) и бранилац осуђеног З.К., адвокат Ј.Г.Љ. из Д., (наводећи да Захтјев подноси против правоснажне првостепене пресуде).

Захтјевом браниоца осуђеног М.В. пресуда Врховног суда Републике Српске број 13 0 К 002673 17 Кж 4 од 14.09.2017. године (којом је потврђена цитирана правоснажна првостепена пресуда) се побија због повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г), з) и к) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 51/12 и 91/17; у даљем тексту ЗКП РС) и повреде Кривичног закона, с приједлогом овом суду да усвоји Захтјев као основан, утврди повреде поступка и Кривичног закона на штету овог осуђеног, преиначи побијану пресуду и оптуженог М.В. ослободи одговорности да је починио кривична дјела за која се терети оптужником, или да побијану пресуду укине и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак по жалби.

Захтјевом браниоца осуђеног З.К. правоснажна пресуда се побија због повреде Кривичног закона и повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, те предлаже овом суду да уважи Захтјев и побијану пресуду преиначи тако што ће овог оптуженог ослободити оптужбе, јер није доказано ван сваке разумне сумње да је исти починио кривично дјело које му се ставља на терет.

У одговору на Захтјеве републички јавни тужилац Бранко Митровић је оспорио основаност Захтјева и предложио да се исти као неосновани одбију.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се, примјеном одредби члана 354. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позивају подносиоци Захтјева, те је одлучено као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. овог члана. Ограничењима из става 2. цитиране законске одредбе искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, као редовни правни лијек, те ако наведене повреде материјалног и процесног закона нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку). Ограничењима из става 3. исте законске одредбе искључена је могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају, Захтјевом се правоснажна пресуда побија по оба означена законска основа предвиђена одредбом члана 350. став 1. ЗКП РС, а Захтјевом браниоца осуђеног М.В., поред наведених законом прописаних основа за подношење овог правног лијека, означене су и друге битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. ЗКП РС и то из тачке з) која се огледа у незаконитости доказа на којима се заснива пресуда, те тачке к) у облику противрјечности изреке пресуде разлозима у образложењу.

Наведене повреде закона су изнесене и у жалбама бранилаца на првостепену пресуду.

Разлозима у образложењу Захтјева браниоца осуђеног В. се истиче да је побијана пресуда донесена уз такве облике битних повреда одредаба кривичног поступка, које су имале за посљедицу повреду права на правично суђење загарантовано чланом II/3 е) Устава БиХ и чланом 6. став 3. тачка д) Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), те прецизира да су у питању повреда права на одбрану, противрјечност изреке пресуде њеним разлозима, нејасноћи и противрјечности разлога у образложењу пресуде, те повреда која се манифестује у заснивању пресуде на доказу на коме се по одредбама ЗКП РС не може заснивати пресуда.

На исте облике битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. ЗКП РС се указује образложењем Захтјева браниоца осуђеног Ковачевића, с том разликом што се битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС изводи искључиво из других облика битних повреда одредаба кривичног поступка садржаним у овој законској одредби под тачкама з) и к), те повреде члана 14. ЗКП РС.

На аргументима Захтјева изнесеним у њиховом образложењу не може се заснивати тврдња да је побијана правоснажна пресуда донесена уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, која се манифестује у повреди права на одбрану осуђених.

Наиме, према одредбама члана 278. став 2. ЗКП РС (на које одредбе се правилно позива побијана другостепена пресуда, образлажући неоснованост овог жалбеног приговора), суд има дискреционо овлашћење да одбије извођење понуђеног доказа када оцјени да је непотребан и закључи да чињенице које странке или бранилац желе да докажу немају значаја за предмет. Овакво законско ограничење права странака на извођење доказа је, према правном схватању Европског суда за људска права, конзистентно са одредбама члана 6. став 3. тачка д) Европске конвенције, међутим да би примјена овог ограничења била у складу са цитираном одредбом Европске конвенције, суд је у обавези да у образложењу пресуде наведе разлоге због којих је одлучио да не прихвати поједине доказне приједлоге (*пресуда Видал против Белгије од 22. априла 1992. године*), а ова обавеза суда недвосмислено произлази и из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС у погледу свих неприхваћених доказних приједлога странака.

Па када је првостепени суд одбио приједлог одбране оптуженог М.В. да се на главни претрес позову и саслушају свједоци Д.В. и Ж.П., те на записник о главном претресу (56. страница транскрипта записника од 24.02.2017. године), а потом у разлозима пресуде (на страни 13.) образложио из којих разлога није уважио тај доказни приједлог одбране, онда се на самој чињеници да наведени приједлог за извођење доказа није усвојен, не може заснивати тврдња да је на тај начин повријеђено право на одбрану осуђеног, како се то сугерише Захтјевом његовог браниоца, јер је побијаном правоснажном пресудом поступљено у складу са цитираним законским одредбама и одредбама Европске конвенције, тако што су за одбијене доказне приједлоге одбране дати разлози у образложењу.

Неоснована је и тврдња браниоца овог осуђеног да је почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, која се одражава у повреди права на одбрану и на начин што је суд овом оптуженом ускратио могућност да на главном претресу унакрсно или директно испита оптуженог З.К., као кључног доказа оптужбе, на околности датог исказа из истраге. Супротно таквој тврдњи из записника о главном претресу од 24.02.2017. године (страна 73. транскрипта овог записника) сасвим недвосмислено произлази да је овом осуђеном и његовом браниоцу било омогућено да испитају оптуженог З.К. који је на том претресу, на свој приједлог саслушаван као свједок, али да су се сасвим јасно и изричито одрекли тог права изјавом да немају питања.

Повреда права на одбрану је једини облик битне повреде одредаба кривичног поступка, прописан одредбама члана 311. став 1. ЗКП РС, који представља основ за подношење захтјева за заштиту законитости, као ванредног правног лијека, а под ову повреду се не могу подвести оне повреде поступка које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда одредаба кривичног поступка предвиђене у цитираној законској одредби, које су законом предвиђене као жалбени основ, али нису предвиђене као основ за подношење Захтјева за заштиту законитости, укључујући и оне облике битне повреде одредаба кривичног поступка на које се Захтјевима бранилаца осуђених указује, које се манифестују у противрјечности изреке пресуде разлосима /из тачке к) цитиране законске одредбе/, те у заснивању пресуде на доказу на коме се по одредбама ЗКП РС не може заснивати пресуда /из тачке з) члана 311. став 1. ЗКП РС/. Наведени облици битне повреде одредаба кривичног поступка су истицани и као жалбени основ на првостепену пресуду, које је другостепени суд размотрио и оцјенио као неосноване, а у образложењу своје пресуде дао детаљне, јасне и увјерљиве разлоге за такву оцјену, која оцјена не подлијеже законској могућности преиспитивања по овом ванредном правном средству.

Када је другостепени суд размотрио релевантне жалбене приговоре приликом доношења одлуке по жалбама на првостепену пресуду, те дао разлоге у образложењу своје пресуде за закључке у погледу тих жалбених приговора, онда се тврдња Захтјева браниоца осуђеног В. о повреди права на одбрану почињену у жалбеном поступку, не може заснивати на самој чињеници да истакнути жалбени приговор није резултирао жељеним исходом.

Из образложења Захтјева браниоца осуђеног З.К. није могуће закључити које чињенице су судови у поступку доношења побијане пресуде пропустили оцјенити, те на који начин је у првостепеном поступку ускраћена могућност овом осуђеном у погледу приступа доказима и њиховом извођењу на главном претресу, па се не могу прихватити као основане уопштене и неаргументоване тврдње да су судови прекршили одредбу члана 14. ЗКП РС, која пружа процесне гаранције једнакости странака у приступу доказима и осигурава да се са једнаком пажњом испитују и утврђују чињенице које терете оптуженог и које му иду у корист.

Аргументима Захтјева осуђеног М.В. изнесеним у прилог тврдње да је на штету овог осуђеног повријеђен Кривични закон кроз погрешну правну квалификацију кривичних дјела на која се односи осуда по правоснажној пресуди, није доведена у питање правилност закључка правоснажне пресуде да радње овог осуђеног, чињенично описане у изреци пресуде, манифестују све битне елементе бића кривичних дјела разбојништва из члана 233. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске и спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. истог Закона, почињених у стицају.

Овај приговор одбране је истицан и у жалби на првостепену пресуду, брижљиво размотрен и оцјењен као неоснован, о чему су у образложењу другостепене пресуде на страни 10. пасус 4. дати врло јасни и детаљни разлози, које као мјеродавно образложење прихвата и овај суд. Валидност тих разлога није доведена у сумњу аргументима Захтјева заснованим на тврдњи да су радње овог осуђеног, које су чињенично описане и квалификоване као кривично дјело спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, консумиране у кривичном дјелу рзбојништва у наведеном облику, као тежем дјелу па их, према тези Захтјева није могуће одвојити у овом кривично правном догађају и квалификовати као засебну радњу, сугеришући да је у питању привидни стицај по основу консумпције.

Наиме, када је осуђени В. предузео радњу пуцања из пиштоља у правцу полицијског службеника у моменту када је кривично дјела разбојништва у цитраном облику већ било извршено (јер је био у посједу уз принуду одузетог новца из банке) и у околностима када је заједно са оптуженим Ковачевићем изашао из зграде банке и након што га је полицијски службеник заустављао уз наредбу „Стој, полиција“, онда нема сумње да предузета радња осуђеног, којом пуца из пиштоља према полицијском службенику у таквим околностима манифестује радњу извршења кривичног дјела спречавање службеног лица у вршењу службене радње у квалификованом облику из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС.

Надаље, радња извршења кривичног дјела спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана 387. КЗ РС се предузима с циљем да се силом или пријетњом да ће се непосредно примјенити сила, спријечи службено лице у институцијама Републике Српске у вршењу службене радње које је предузело у оквиру својих овлаштења или га на исти начин принуди на вршење службене радње, док се радња извршења кривичног дјела напад на службено лице у вршењу службене дужности из члана 388. КЗ РС манифестује у нападу или озбиљној пријетњи да ће напасти на службено лице или лице које му помаже у вршењу службене дужности и није усмјерена на спријечавање или принуђавање службеног лица на вршење службене радње, него је мотивисана другим разлозима.

Дакле, разлика између ова два кривична дјела је у томе што су принуда или пријетња употребе силе (које скоро на идентичан начин супстанцирају радњу извршења код оба ова кривична дјела) код кривичног дјела из члана 387. КЗ РС усмјерене на то да се службено лице спријечи у вршењу службене радње, док су напад или озбиљна пријетња код инкриминације из члана 388. КЗ РС инспирисани другим мотивима али не и са циљем да се службено лице спријечи у вршењу службене радње.

Како је осуђени В. предузео радњу пуцања из пиштоља у правцу полицијског службеника с циљем да га спријечи у вршењу службене радње, те како је то предузео према службеном лицу приликом вршења послова безбједности Републике Српске, онда су у његовим радњама остварени сви елементи бића кривичног дјела спречавање службеног лица у вршењу службене радње у квалификованом облику из члана 387. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, а не кривичног дјела напад на службено лице у вршењу службене дужности из члана 388. став 2. КЗ РС, како се Захтјевом овог осуђеног сугерише.

Квалификаторна околност код овог облика кривичног дјела предвиђена у ставу 3. у вези са ставом 1. члана 387. КЗ РС представља специфичност радње коју пасивни субјект (службено лице врши), а која се у конкретном случају манифестује у пословима безбједности Републике Српске у оквиру Министарства унутрашњих послова, као

институције Републике Српске, па је ирелевантан приговор Захтјева којим указује да дјело није извршено у институцијама Републике Српске, погрешно сматрајући да су институције Републике Српске конститутивни елемент бића овог кривичног дјела као мјесто извршења, умјесто да се својство службеног лица везује за институције Републике Српске, како то несумљиво произлази из диспозиције овог кривичног дјела.

Повреда Кривичног закона, као основ за подношење овог ванредног правног лијека против правоснажне пресуде, у смислу цитираних одредби из члана 350. ЗКП РС, подразумјева да су у тој пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице, а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу, требало донијети другачију одлуку. Овим ванредним правним лијеком није прописана могућност побијања правоснажне пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, нити се повреда Кривичног закона као законски основ за овај правни лијек, може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде.

Аргументи Захтјева бранилаца осуђених изнесени у прилог тврдње о повреди Кривичног закона, у оном сегменту, којима се доводи у питање правилност оцјене доказа и утврђења чињеница од одлучног значаја, до којих је суд таквом оцјеном дошао, укључујући и приговор истинитости исказа оптуженог К. из истраге, посматрано с аспекта учешћа ових осуђених у извршењу кривичних дјела, по свом карактеру првенствено одражавају приговор правилности утврђеног чињеничног стања, којим се настоји ревидирати утврђено чињенично стање у побијаној правоснажној пресуди, на начин који би довео до другачије правне оцјене ревидиране чињеничне основе, а која би резултирала доношењем пресуде којом се осуђени ослобађају оптужбе усљед недостатка доказа да су починили кривична дјела која им се оптужницом стављају на терет и за која су осуђени побијаном правоснажном пресудом.

На приговорима таквог карактера не може се заснивати тврдња о повреди Кривичног закона јер, како је већ наглашено, нужну претпоставку за позивање на овај основ побијања правоснажне пресуде, представља потпуно респектовање правилности чињеничне основе те пресуде. Како наведени аргументи Захтјева по свом карактеру првенствено одражавају приговор правилности утврђеног чињеничног стања на коме се заснива побијана пресуда, те на тим чињеничним недостацима гради тврдња о повреди Кривичног закона, то се не може прихватити као основан приговор Захтјева да је побијана правоснажна пресуда донесена уз повреду Кривичног закона.

Из изнијетих разлога, овај суд налази да поднесени Захтјеви бранилаца осуђених нису основани, јер повреде закона на које се позивају подносиоци Захтјева нису учињене, на што се и у одговору републичког јавног тужиоца на те Захтјеве правилно указује, ради чега је у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучено као у изреци, тако што су Захтјеви, као неосновани, одбијени.

Записничар
Соња Матић

Предсједница вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић